





## TRT kimden taraf ve nasıl taraf?

Son günlerde, iktisat ve toplum bilimiyle «ilgilenen» bazı aydınlar, sendikacılar ve siyasiler, Demirel Hükümeti'nin son ekonomik girişimlerini savunuyorlar! «Objektiflik» adı altında, «liberalizmin başka çaresi olmadığını», bu nedenle Demirel'in de alternatifsiz olduğunu belirtiyorlar.

Bütün suç ekonomik yapıda ise ve Demirel'in hiç kabahati yoksa, diyecek bir şey olmaz! Demek ki böyle olmalı imiş... Ama, tekelcilerin hakkını tekelcilere verirken, emekçinin hakkını da tekelciye vermek ne oluyor? Bunun üstüne birkaç söz edilebilir.

Bir kere iktidar, yaptıklarını savunmak için devletin bütün olanaklarını kullanıyor. Yalan, çarpıtma ve de-magoji her elini attığı devlet yayınının niteliği haline geldi. TV izleyicileri arasında ülsürü azınlıklar gittikçe çoğalıyor!

O halde hükümetin ekonomik girişimlerini biraz daha halkın terasından geçirmek gerekir. Çünkü sonucu belirleyecek olan, sonunda bu yapıları yapanın başına çalacak olan, halkın kendisidir. Ona açığı överek yaklaşmak demek, ona «burjuvazinin başka çaresi yoktu» gibi birinden değerlendirmeler götürmek, ağır bir bebal altına girmek demektir.

TV'ye hengeli «yetkili» büyük göndermiş ve zamları savunan bir program hazırlanmasını istemiş, direktifinin çerçevesini eksik bırakmış. Çünkü, TV, 21 Şubat akşamı yayınladığı programıyla, her şeyi faş, bir çuval inciri

berbat etmiştir. Kalkmış, 12 Mart'ı savunmuştur.

Televizyon programcısına göre, 1970 devalüasyonu ve sair ekonomik tedbirleriyle, 12 Mart sonrası siyasal rejimi tam bir uyumluluk içinde olmuştur. Yine bu programcıya göre, 1970 yılında Demirel hükümetinin aldığı ekonomik kararlar, bu siyasal rejim sayesinde uygulamada başarıya ulaşmıştır. Şu halde, «Bugün alınmış olan ekonomik tedbirlere uygun bir siyasal rejim de, benzeri bir rejim olmalıdır» sözü getirip bırakmıştır.

Bu kadar acemice bir pot kırmak her halde, «yetkililer» hayli ürktürmüş olmalıdır. Bir askeri diktatörlük, yani bir faşist yönetim böylesine açıktan savunulamaz. Demirel ve partisinin hesapları böylesine faş edilemez.

Kaldı ki, programı işçiler, memurlar, dar gelirli bütün emekçiler izlediler. Bunlar, TV'nin savunduğu 12 Mart rejimini de yaşıyanlardı. O rejimden oldukça zengin deneyle çıkarılmışlardı.

Ne olmuştur 12 Mart siyasi rejimi altında ekonomik sonuçlar?.. Grevler yasaklanmış, işçi ücretleri dondurulmuş, memur maaşları artmış, zam üstüne zam gelmiş, çalışanların gerçek gelirleri azalmış, emekçilerin üzerine topla, tüfekle gidilmişti. Sokaklarda kitaplar yakılıp insanlar boğazlanmış, kitle halinde katliamlar düzenlenirken tekelci sermaye o günlerde işlerini yoluna koyuyordu. Örneğin Sabancının sermayesi bire bir, Akbank ve Yapı-Kredi gibi bankaların kasaları bire üç büyüyordu.

12 Mart rejimi, tekelci sermayenin daha da şişmesini sağlayan, ama temelinde emekçi kanı olan bir rejimdir.

Şimdi TV açıklar böyle bir rejimin propagandasını yapıyor. Ve bunu o kadar hayasızca yapıyor ki, olanlardan emekçileri sorumla tutacak kadar. Emekçileri suçlayacak ve zamları savunacak kim varsa ekrana dızmış, peşe konuşuyor. İşçiler adına da bir faşist sendikacıya başvurmuş. Bu sendikacı bir süre aç kalmayı ügütleyerek, işçileri fedakarlığa çağırıyor!

Diyecek işçiler açlığa razı olmadılar. Hatta bunu, ücret zammı istiyerek, greve giderek değil de, borçlanıp sofralarını küçültmek yönünde açığa vurdu. Yani, bul buluşturup yediler... İşte TV'nin programa çıkardığı «çok bilmişler, bunu suç saymaktadırlar. Pahalıktan sorumlu olan onlara göre, midesi olan işçiler olmalıdır!»

Emekçiler bir şeylere koşullandırılmak isteniyor. TV bu korkunç hesabın borazanı haline getirilmiş, açıkça suç işleyen bir yuvaya dönüştürülmüştür. Bu türden denemelerin çok daha hafifi geçmişte oldu. Yapanlar mevcut yasallık içinde bile belalarını buldular. Burjuvazinin bunlardan ders çıkarmadığını sanmak yanlıştır. Çıkarmıştır. İşte bu TRT Çocuğu'nun yaptıklarında somutlanan, bunca beneye rağmen her şeyi göze almış burjuva gözü karalıdır.

Sadece uyanık olmak yetmez. Emekçiler bu çığın uylumalara karşı aktif olmalıdırlar. Dirençli olmalıdırlar.

## Doğrudan...

Hüseyin Hasancebi

### Ne Adma?

Her şeyi «otorite boşluğuna» bağlayanlar şimdi garip bir endişe içindeler. Yıllar yılı, «güvenilir bir devlet» temasını işlediler. Ama devletin kendi boyutlarını genişletmesi eğilimi. Den korkar hale geldiler. Olayları hep bu açıdan açıklamışlardı, şimdi özgürlük faktörünü de hesaba katma gereğini duyuyorlar.

İş isten geçmiş değildir. Demokrasiyi sevmeleri, hatta onu savunmaya geçmeleri için vakitleri vardır. Demokrasinin asli güçlerine, emekçilere karşı ikircikli tutumlarını yenebildikleri ölçüde, korkularının gereksizliğini de anlayacaklardır. Ama bunun için bir şeyi daha başarmaları gerekiyor. «Boşluğu doldurmaya aday olan otoritenin» önünde secdeye varmamak!

Bunlar faşizme kol kanat germemişlerdir. Faşizme karşı olmuşlardır. Hatta birçoğu «demokrat»! Ama demokrasiden yana da olamamışlardır. Sayıları ve etkinlikleri küçümsenmeyecek ölçüdedir. Dengeyi baskı lehine değiştirmek isteyen «otorite», çoğu zaman ilk saldırıya onlardan başlar. Bu nedenle, en az işçinin özgürlüğü kadar topun ağzındadırlar. Ama konularının ve güçlerinin farkında değillerdir. Olsalar bile, bu gücü hep çarpık bir anlayışa teslim ederek diken üstünde bir huzura razı olurlar.

Şimdi bunlarda belli bir kaytarma gözleniyor. Boy hedefi olmaksızın kurtulacaklarını umarak «otoriteyi kazanmaya» gayret ediyorlar. Umdukları odur ki, her şeyi çignemeye hazır olarak kapıyı çalan «otorite» hiç değilse Atatürk kalpini başına geçirmiş olsun. Faşist te olsa, «devrimci» de olsa, bu ülkede insan olmanın ortak bir paydası varsa, o da Atatürk'ü olmaktadır, bu «akıllı çoğunluğa» göre!

Atatürk'ün, otorite özlernen kılıf diye geçirdiğinde ortaya çıkan şeyi demokrasi sanmak yanlıştır. Ya da bu şekil bir demokrasinin, özlenen çözüm olduğunu veya olacağını ummak daha büyük bir yanlıştır. Hele bu yanlışı, Atatürk geleneğine yaslanan her şeyin ulusal olacağını varsaymaya kadar uzatmak... Bu düpedüz deiliktir.

Bugün karşı çıkan, öfke duyulan ya da korkulan şeyleri Atatürkçülük mirasından saymadığımızda, onları açıklamamız gerekir. «Orbeşler», çok özel bir sorun saksak bile, demokrasinin sırtındaki hançer izlerini ne yapacağı. Ya «Otuzüç Kurşun»!...

«Otorite boşluğu» korkusu, demokrasi adına duyulan bir korku değildir. Şimdi bu boşluğa Atatürk'ün mirasını çağırıyorlar, bu tekdüze umutlarının altında ezilebileceklerdir. Solu da, sağ da burjuvazinin savunma hatlarında ve «otoritenin» seçtiyi siyesi altında buluşmaya çağırıyorlar hep aynı hatayı, emekçi sınıfların demokratik hareketini «taşkınlık» olarak görme hatasını yinelemektedirler. Toplumsal dinamizmi durağanlığa çözmek, faşizme, ona katılıp güç vermek ise demokrasiye götürülen yolu kısaltacaktır.

## Şağ başından

### Bu da Bir Nevi Ahlaktır!

Genel Kurmay Başkanı basının «ahlak yasasına uyması» gerektiğini işaret etmiş. Bununla neyi kastedmiş, biz ilgilendirmeyiz. Ama bakınız ki, gerici basının köşe yazarları bu sözlerden ne sonuç çıkarıyorlar ve arkasından da bu sözün gerekleri ne uyup «ahlak çizgisine» nasıl da girmişler. Kimbilir belki de çağrı, onların bu noktaya gelmesi içindi. Ama her halde bu zamların ahlaki duyarlılığını gerçekten alkışlamak gerekir.

İşte Tercüman'ın yayını ve başını almış yazarı Ahmet Kabaklı genelkurmay başkanının sözlerini alıntı yapıyor: «Kendi ordunuzu böyle suçlayarak yıpratmaya çalışıyorsunuz. «BASIN AHLAK YASASI» ni için çalıştır mıyorsunuz?.. «ve arkasından kendi sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

«Kakalı böyle der de, sözünü dinletemez olur mu? Hem de aynı gün ve aynı gündaki sütundan ilk cevap gelir. Aklını apış arasına sıkıştırmış olmakla tanıdığımız Pauf Tamer, çağrıya ilk olumlu yanıtı vererek şöyle yazıyor: «Kusura bakmayın... TKP'nin efsanı Abdullah efen de «dükkanlar kopsanın» diyecek se vakkadak kapana-

### Böyle Olmaması için...

Yukarıdaki karikatür Hey dergisinin son sayısında yayımlandı. Çizenin ve çevirenin politik amacı olmadığı aklı yakındır. Hayatın her yanında rastlayabileceğimiz bir ilişkiyi ve durumu anlatmaktadır.

Ama bu karikatür, faşizmin ve siyasal gericiğin gitgide artan saldırıları karşısında demokrasi güçlerimizin içinde bulunduğu durumun henüz yeterince giderilemediği ve tüm demokrasi güçlerini içeren bir demokratik birliğin henüz hayata geçirilemediği şu anki Türkiye'nin politik manzaranın animasyonudur.

Hiç kuşkusuz, bilimsel sosyalist siyasal güçler başta olmak üzere ileri politik güçlerimiz

arasındaki birliklik ve ortak mücadelenin son aylarda hızlı aşamalar kaydedtiği bellidir. Ama faşizme karşı olan diğer demokratik güçler, bazı önemli kitle örgütleri ve özellikle DİSK açısından bu karikatür uyarıcı olmalıdır.

Gene aylardır «ara rejim-kara rejim» edebiyatı yaptığı ve son zamanlarda sık sık «Güney Amerika modeli» tehlikesinden söz ettiği halde, faşizme karşı tavırını laf üretmekten öteye geçiremeyen CHP'nin de bu karikatürden alacağı dersler vardır sanırız.

Aynı duruma düşülmesi ise hiç kuşkusuz halk güçlerimizin en ileri politik güçlerinin inisiyatifleriyle önlenecektir.

## Goebbels altı çocuğunu Hitler'e kurban etmişti

### FAŞİSTLERİN SONU... 3

30 Nisan 1945, Hitler'in, hakkı olmadan yaşadığı son gün oldu. Metresi Eva ile birlikte, odasına çekilmeden önce, son sadık uşaklarıyla vedalaştı. Öğleden sonra 2.30'da, sığınakta yaşamaya devam edenler arasında hiç bir işi kalmamıştı. Üstelik ertesi gün 1 Mayıs idi. 1 Mayıs, Hitler gibi faşistlerin yaşayamayacağı kadar güzel bir gündü.

Hitler'in odasına çekilmesinden sonra sığınakların omuzlarından ağır bir yük kalkmıştı. Yıllardır uşaklık ettikleri, binlerce suçuna ortak oldukları bir faşist despotta kurtulmanın ilk hazı ile, yemeklerle ve içkilerle saldırdılar. Müzik dinlediler, dans ettiler, yediler, içtiler ve çilginca eğlendiler. Hitler'in şoförü de 180 litre benzin bulup getirdi.

Hitler eğlencenin gürlüğü sünü biraz fazla buldu ki, aşığıya haber gönderip, sessize eğlenmelerini istedi, eski dostlarından. Ve bir kaç dakika sonra da Hitler'in odasından bir el silah sesi geldi. İkincisini beklediler, gelmedi.

Odasına çıktılar. Hitler yerde yatıyordu. Yüzü parparca olmuştu. Tabancayı ağzına sokmuş ve bir el ateşlemişti. Metresi Eva, yatağın üzerinde idi. O, tabanca üzerine zehir kullanmayı tercih etmişti.

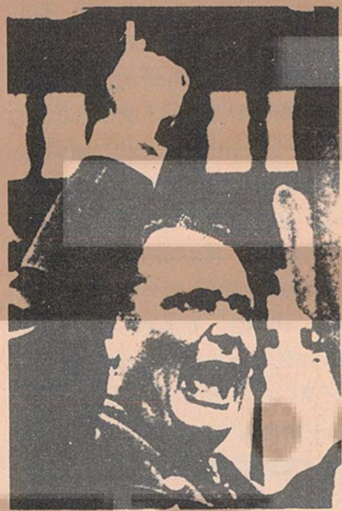
Yaşamaya devam edenler, Hitler'in ve metresinin cesetlerini sığınagın bahçesine çıkardılar. Bir çukura attılar. 180 kilo ben-

zin döktüler ve yaktılar. Bu faşist canavarın dünyadaki son izleri de ortadan silinirken selam durdular. Biraz sonra da bahçeye düşen Kızıldu toprakları, külleri havaya savurdu. Goebbels ve ötekiler yeniden sığınağa çekildiler. Yaşamaya devam ettiler.

Nasyonal sosyalizmin korkunç şefi, kendi eliyle kendini öldürürken, geride bıraktığı canavarlardan Goebbels, altı çocuğunu öldürerek son cinayetlerini de işledi. 1 Mayıs günü akşamının bu canavarlığı Willyam Shirer şöyle anlatır: «ilk olarak altı çocuk zehirlenecekti. Çocukların oyunları yardıda kesildi. Her halde bir gün önce, Führer'in köpeklerini zehirlen aynı doktor, çocuklara enjekteyonla öldürücü ilaçlar verdi. Sonra Goebbels yaveri Guenther Schwagermann'ı çağırdı: Her şey kaybedildi.' Ben de kırım ve ailemle birlikte öleceğim'...»

Ve aynı günün akşamı saat 8.30 sularında Goebbels, bir SS emirini çağırdı. Kendi istekleri üzerine bu er, başlarına arkalarından birer kurşun sıkarak, Goebbels ve karısını öldürdü. Arkadaşları cesetlerine 4 teneke benzin döküp yaktılar. Ama galiba biraz kötü yaktılar, çünkü Kızıldu 2 Mayıs günü, kömürleşmiş cesedini bulduğunda Hitler'in yalan makinası olan bu adamı tanımakta zorluk çekmedi.

Ertesi sabah, faşizmin bu son sığınagı da dağılıp gitti. Telaşla koşuşan, ken-



Hermann Goering Nuremberg'de ölüme mahkum oldu, intihar etti.



Heinrich Himmler. Savaş sonunda kendini öldürdü.



Paul Joseph Goebbels. Yenilgiden sonra karısı ile kızını zehirledi, kendini vurdu.

dini kapıdan dışarı atıp Berlin sokaklarında kaybolmak, umduu taşıyan 600 faşist yönetici ve uşak, birbirlerini çığnıyen tavuklar gibiydiler. Bir kaç kaçmayı başarırken, pek çoğu ülkenin dört bir yanındaki suç ortakları gibi, anti-faşist ordunun eline düştüler.

Nazi imparatorluğu'nun faşist şefleri hakkında son radan çok şey yazıldı. Kemikleri bulunamadığı için Hitler'in yaşadığı inananlar, bu tür hikayeler uydurdu. Hitler'in benzerleri, aynı düşüncelerle başka ülkelerde yaşamaya devam ettiler ama Hitler kendi suçlarının enkazı altında böyle tükendi.

Faşistlerde insani özelliklerin körelip kaybolduğu doğrudur.

Acımasızca insan kanı içerler ve bu yaptıklarından utanmak, pişmanlık duymak gibi bir sonuç çıkmaz. Ancak sonuçları gördükleri zaman derin bir korku duyarlar. Bu korku onların küçük dün-

yalarının tüm pisliklerini açığa çıkarır, Goebbels'in altı çocuğunu kendi elleriyle öldürmesi gibi, insanı olmayan bir sonuçla tükenirler.

Nazi partisinin öteki şefleri de Hitler gibi ölmeye çok özendiler. Bir kısmı bu nu «başardı!» Ama büyük çoğunluğu Nuremberg'de, insanlık adına kurulan mahkemelerin huzuruna çıkarıldılar.

Hitler'in sağ kolu olan Himmler, ona danışmaksızın, son anda yönetimi devralıp, Hitler adına mütefiklerle görüşmelere başlayan Himmler... Hitler'in «bana ihanet ettiler» dediği yakın arkadaşlarından biri, insan kasabı Himmler, büyüğü kesip, gözünü bantlamasına ve er kılığında girmesine rağmen kendi memleketi Bavarya'ya kaçmaya çalışırken sınırda yakalandı. Kendini öldürülebilir diye üstü başı iyice arandı.

Bir doktor ağzına bakmaya kalkışınca, dilinin altında sakladığı siyanür kapsülünü ısırıldı. Mide-

si yakandı ve kusturuldu ama kurtarılamadı. Yüzbinlerce insanı gözünü kırpmadan öldürebilen bu faşist kasap da böyle bitmişti.

Hitler'in bir başka kolu olan ve hatta ondan aldığı vasiyetname örneğine dayanarak, son günlerde, ken dini Almanya'nın yöneticisi sanma zevkine varan Goering ve 19 arkadaşı Nuremberg'de, işledikleri insanlık suçunun hesabını vermeye başladılar. Shirer onları mahkemede gözledi: «Askeri mahkemenin karşısında bambaşka birer insandı. Büyük bir değişim olmuştu hepsinde. Üzerlerinde biraz eskice elbiseler, yerlerinde düşünceli düşünceli oturuyorlar, sinirli sinirli kımıldanp duruyorlardı. Artık eski günlerin küstah adamları değillerdi. Birbirlerinin benzeri, basbayağı insanlardı. Onların bu hallerini görenler bu adamların nasıl olup da bir ülkeyi ve Avrupa'nın büyük bir kısmını avuçlarının içine almış olduklarına şaşır kalırdı.»

Nazi dosyası kapanırken, dünyanın başka ülkelerinde başka dosyalar açıldı...

## El Salvador'da gerici azıyor

El Salvador'da gericilik azıyor. Ocak ayı sonlarında hükümetin halk düşmanı politikasını protesto etmek üzere düzenlenen ve yüzünden fazla insanın katıldığı mitinge ateş açılması üzerine 67 kişi öldü, 250 kişi yaralandı. Bugüne kadar düzenlenenlerin en büyüğü olan miting-in kanla bastırılmak istenmesi işbaşındaki askeri-sivil cuntanın neye hizmet ettiğini sergiledi. Nikaragua'da halk güçlerinin çabalarıyla ve devrimci Sol hareketinin devrimi El Salvador'da toplumsal muhalefeti güçlü bir şekilde etkilemişti. El Salvador halkının yükselen mücadelesi sonunda General Romeo'nun diktatörlüğü çöktürdü. Ordu saflarında bölünmeler olmuş ve El Salvador Genç Ordü Hareketi adı altında toplanan bir grup subay darbeyle işbaşına gelmişti.

Cunta yönetime üç sivil de atarak hükümet kurmuş ve demokrasi yolunda adım atmaya vadedmişti. Nikaragua'da diktatörlüğün yıkılmasından sonra, El Salvador'da Romeo Diktatörlüğünün devamı halinde halk güçlerinin yükselen mücadelesinin zaferinden korkan ABD askeri-sivil cunta yönetime ses çıarmadı. Ancak ABD emperyalizmi El Salvador'da yükselen bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini bastırmak üzere kompolarını sürdürdü. Cuntanın halk lehine yetersiz girişimleri daha başından büyük tepkilerle karşılandı. Toprak reformu ilanı daha köylere ulaşmadan, köylüleri sindirmek üzere baskılar yoğunlaştı. Büyük iş çevreleri üretimi sebete ederken, faşist cinayet çetelerinin faaliyeti arttı. Romeo zamanında işbaşında bulunan ve daha sonra yargılanmayan faşist, gerici generaller de boş durmuyorlardı.

Romeo'yu işbaşından uzaklaştıran cuntanın demokratik değişiklikleri gerçekleştirmemesi ve gerici, faşist saldırıların yoğunlaşması ile gerilenen siyasi durum üç sivil üyenin, cuntanın askeri üyeleri ile görüş ayrılığı nedeniyle istifası emetlerinden sonra yeni boyutlar kazandı.

ABD emperyalizminin El Salvador'un işlerine karışmak ve gelişmeleri kendi isteği doğrultusunda yön vermek üzere fırsat beklediği ve Guatemala üzerinden bir askeri istila planladığı haber veriliyor. Tüm bu tertipler karşısında

Salvador Komünist Partisi ülkenin tüm ilerici, demokratik güçlerinin birliğinin önemini vurgulayarak, halkı mücadeleye çağırıyor.



## ABD'nin Çin'li hesapları!

ABD emperyalizmi soğuk savaş kıskırtıcılığını a-bilirdiğine sürdürürken, bir yandan da Maoocu Pekin yöneticileri ile ilişkilerini

**KISA... KISA...**

● Dünya Barış Konseyi Helsinki'de dünya barış güçlerine bir çağrıda bulunarak ABD'nin detantı engelleme politikasına karşı çıkmasını istedi. Çağrıda, barış ve detant davasının ABD hükümetinin askeri-sana-yi kompleksinin çıkarı doğrultusunda girdiği savaş hazırlıkları ile sekteye uğratılmak istendiği vurgulandı.

● Geçtiğimiz günlerde Helsinki'de toplanan silâhsızlanma ile ilgili dünya gençlik konferansı hazırlık komitesi konferansın Ocak 1981'de toplanmasını kararlaştırdı.

● Kanada seçimleri bir süre önce seçimleri kaybederek Başbakanlıktan ayrılan Pierre Trudeau'nun başkanı olduğu Liberal Parti kazandı. Joe Clark'ın başkanı olduğu İlerici Muhafazakar Parti büyük oy kaybına uğradı.

● Portekiz KP ve sendikalar, gerici demokratik ittifak'ın Nisan 1974 devriminin sosyo-ekonomik ve siyasi kazanımlara el uzatmasına izin vermeyeceklerini açıkladılar.

## Seçimlerden sonra Portekiz

Portekiz'de Aralık ayında yapılan seçimlerde çok az bir fark la işbaşına gelen gerici Demokratik İttifak Nisan 1974 Devrim'in kazanımlarını geriye döndürme yolunda çabalarını artırdı. Parlamentoda hükümetin önümüzdeki günlere ilişkin planları açıklanırken, sanayi, banka ve s.gorta şirketlerinin millileştirilmesinden vazgeçileceği, top rak reformu ve işçilerin üretimi denetlemesine son verileceği belirtildi. Gerici İttifak liderleri aynı zamanda seçim yasaasında ve Anayasa'da değişiklik istediklerini de açıkladılar. Dış politikada ise İttifak'ın NATO ile kayıtsız şartsız sıkı ilişkiler kurması ve blok içerisinde aktif olarak yer almasını düşündüler.

Parlamentoda çok az farkla bir üstünlüğe sahip gerici İttifak istediklerini yapabilecek güce sahip değil. 250 üyelikten 128'ine sahip olan İttifak karşısında Parlamento içerisinde ve özellikle dışında toplumsal muhalefet büyük bir güce sahip bulunuyor. Bu muhalefet içerisinde seçimlerde etkinliği daha da artan Portekiz Komünist Partisi güçlü bir yere sahip. Portekiz Demokratik Hareketi ile birlikte PKP'nin oluşturduğu seçim bloku Halk Birliği İttifakı 1 milyon 200 binden fazla oy almış bulunuyor. Ve PKP'nin sendikal örgütleri, Portekiz İşçileri Genel Konfederasyonu ile güçlü ilişkileri daha da gelişiyor. PKP ve sendikalar, hükümetin Nisan devriminin sosyo-ekonomik ve

siyasi kazanımlarına el uzatması halinde güçlü bir muhalefete karşılaşacağını belirttiler.

Gerici İttifak'ın öndeki bir başka sorun Devlet Başkanı ve Devrim Konseyi'nin tavrıdır. Devrim Konseyi'nin lağvedilmesini isteyen hükümetin bu çö-rüsü kamuoyunca benimsenmiyor. Diğer yandan Anayasanın geniş hak ve yetkiler verdiği Devlet Başkanı gerici İttifak'la uyumsuzluk halinde siyasi bunalmaları çözmek üzere güçlü yetkilere de sahip bulunuyor. Örneğin gerici İttifak'ın Parlamento bir yasa geçirdiği takdirde bunu veto eden Devlet Başkanının vetosunu kaldırmak için Parlamentonun üçte iki çoğunluğuna gerekiyor ki gerici İttifak bu gücün yoksun.

Öte yandan İttifak'ı oluşturan parti ve gruplar arasında da tam bir görüş birliği sağlanmamış değil. Bu durum İttifak içerisinde anlaşmazlıklara yol açıyor. Sol güçler açısından ise Portekiz Sosyalist Partisi seçimlerde uğradığı ağır yenilgiden sonra henüz politikasını belirlemiş değil. Seçimlerde PKP'nin oluşturduğu İttifak'a katılmayana ve hükümet ortaklığı için kimlerle davranacağına açıkça kavuşturmayan Sosyalist Parti içerisinde bölünmeler söz konusu. Bir grup, gerici İttifak'ın desteklenmesini isterken, gerici İttifak'la işbirliğinin partinin sonu olacağını gören diğer bir grup çözüm yolunu sol güçlerle ittifak olduğunu savunuyor.

## Barış ve Sosyalizm

### Yeni CENTO Hesapları

ABD'nin Ortadoğu'ya ilişkin planları içerisinde yer alan yeni bir CENTO kurma girişimleri sürüyor. Özellikle son günlerde Ankara'da CENTO trafiği tüm çabaları rağmen gözlerden gizlenemedi.

Birkaç yıl öncesine kadar Ortadoğu ABD için daha «güvenli»di. İran'da monarke-faşist Şah diktatörlüğü ABD'nin vazgeçilmez bir kalesiydi. Afganistan'da mutlak hakim kraldı. İsrail ile ilişkiler zaten yolundaydı. Gerici Arap emirlikleri ile bağlar sürdürülüyordu. Kısaca Ortadoğu'da anti-emperyalist hareketin yükselmesine karşılık, ABD emperyalizmi kendisini rahat hissedebiliyordu. Ne var ki, son bir-iki yıl içerisinde Ortadoğu'da ABD emperyalizminin nüfuzunu kırıcı önemli değişiklikler oldu. Afganistan ve İran'da halk güçlerinin zaferi, Arap halklarının ve özellikle Filistin davasının dünya halkları ile güçlenen dayanışması, Mısır'ın İsrail'in yanına çekilmesine karşılık gerici Arap emirliklerinde dahi beliren hoşnutsuzluk ABD'nin Ortadoğu'daki konumunu temelinden sarstı.

Bu durumun ABD tarafından yapılan açıklaması «Sovyetlerin müdahalesi»dir. Bunu destekleyici sözde gerekçeler ise Sovyetlerin Ortadoğu petrolünde gözü olması ve Hint Okyanusu'na inme düşüncesidir! Bu gerçek dışı gerekçeleri desteklemek üzere ABD'li bilim adamları Sovyetlerin petrol kaynaklarının tükenmesine dair bilimsel (!) kanıtlar gösterirken, emperyalist propaganda «Sovyet tehdidi»ni yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.

Ortadoğu halklarını emperyalizme karşı yükselen mücadelesi, ABD emperyalizmine ağır darbeler indirmiştir. Şimdi ABD kaybettiklerini telafi etmek üzere yeniden işbaşındadır. Onarılacaklardan birisi İran devrimiyle birlikte çöken CENTO'dur. NATO'nun Ortadoğu'daki bütünüyle CENTO bu defa Mısır ve Suudi Arabistan'ı da içine alacak şekilde düşünüldükten, bu ittifakın eski üyesi Türkiye de ihmal edilmemektedir.

İran ve Afganistan'daki gelişmelerin ardından Türkiye'nin ileri karakol olarak önemli daha da artmıştır. ABD emperyalizmi kaybettiği mevzileri Türkiye'yi tahkim ederek kayıplarını hafifletmek peşindedir. İşte bu planlar içerisinde Türkiye'nin CENTO içerisinde yer alması için hesap ve pazarlıklar yoğunlaşmaktadır. Yeni CENTO, emperyalizmin yalnızca bu ülkeleri denetim altında bulundurduğu ve bağımlılığı pekiştirdiği bir örgütlenmenin ötesinde doğrudan saldırıların planlarına uygun olarak kurulmaya çalışılmaktadır. Suudi Arabistan, Mısır ve Türkiye'nin bu yeni blok içerisinde yer alması ile ABD Ortadoğu'da çıkarlarını geniş bir alanda emniyete alacağı gibi aynı zamanda artarak körüklenen savaşa ve silahlı çatışma ortamında aktif rol oynayabileceğini düşünmektedir. Tüm bu planlarla bir yandan sosyalist ülkeler ve bölgede bağımsızlığını kazanmış anti-emperyalist genç ülkeler, diğer yandan Ortadoğu halklarının yükselen mücadelesi açkça hedef alınmaktadır.

Türkiye'nin bu yeni saldırı planları içerisinde yer almasına izin verilmeyecektir. Türkiye ve Ortadoğu halkları emperyalizmin CENTO'lu planlarına karşı mücadelelerini yükseltmektedirler.

## SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

### «Terörün

### Üstüne Yürüyen Edebiyat»

Seyyit NEZİR

«Türkiye'de terörün korunç boyutlara varmış olması» karşısında, terörün kaynağına ilişkin görüş ve irdelemeler de iyiden iyi arttı. Kaynağı inebilenler (!), kaynağın nereden ve nasıl kaynak olduğunu tüm açıklığıyla görebilmeyen gününle, teröre karşı mücadelede toplumun tüm kesimlerinin duyarlı davranabilmesine yönelik görevler tasarılıyor, terörü ezecək 36 numara kadife ökce ismarlıyorlar! CHP Genel Başkanı Ecevit de, «sorunun düğümünü oluşturan yönü üzerinde durarak» terörün üstüne yürüyen bir edebiyat» kurmaya bağlı olduğunu söyleyerek, kadife ökcesini ismarlıyor!

Ecevit'in, onca düğüm içinden bu kördüğümü nasıl edip de bulmuş olduğuna ve ne dediğine geçmeden önce, terörün temelinde neyin yattığına bakmak gerekir: Bir kere terör, bütün sınıflı toplumlarda, egemen sınıfın üstünlük ve baskı araçlarından birini ve başlıcasını oluşturur. Ezilen sınıflar sömürüye, baskıya, haksızlıklara karşı gelmeye başladıklarında terör, egemen sınıf eliyle emekçilerin tepesine iner. Emekçi sınıflar da, gerek varolan hakları yitirmeye, gerekse, tarihin öğrettiği gibi, «hak verilmez, alınır» ilkesine dayanarak yeni hak ve özgürlükler kazanmak için baskı ve teröre karşı savunmaya geçerler. Elbette bu savunma, hakların savunulması bilinci emekçilerin kafasında billürleştirilmiş noktadan sonra örgütledür, yani maddi bir güç demektir. Kültür ve sanat da bu maddi etkinliğin parçası olma konumundadır. Ancak, şurası yinelenmelidir ki, emekçi sınıfları, son hesaplaşma gününde bile bu maddi «gücü» kullanmaya yönelen, her zaman egemen sınıfların baskı ve şiddeti olmuştur. Bu anlamda, çağımızda da işçi sınıfı, Vaptsarov'un bir şiirinde söylediği gibi, «Kahrolsun terör!» diyerek, siyasi mücadelede yenilmeye ya da yok olmağa yüz tutan sınıfın teröre başvurduğuna vurgular ve bunu kınar.

Günümüz Türkiye'sinde de terörün, tekeli burjuvazi marifetiyle günlük hayatın bir parçası durumuna getirildiği ve varolan demokratik özgürlükleri, işçi sınıfının, emekçi sınıfların yasal hak arama dayanaklarını çökmeye yönlendirdiği halkı ve ilerici aydınları susurma niyetleri taşıdığı, giderek ülkeyi faşizme sürüklemeye amaçladığı ortadadır. Kısacası, «ülkemizde terör» deyince her ilerici anlamadığı, eğer daha da anlaşıyorsa, anlaması gerektiği terör, faşist saldırılardır. «Sol» görünümü, işçi sınıfının siyasi literatüründen çarptığı kavramlarla öne çıkmaya çalışan, gerçekte ise burjuvazinin kitlelerde yığınlık yaratmaya yönelik terörü-

le aynı hedefe vuran bireysel terörün işe, ancak burjuvazinin peşine düştüğü, yani emekçi sınıfları yaradığı, artık herkesin bildiği bir olgudur.

Üstelik bu gerçekler, zaman zaman Ecevit'in kendisine de dile getirilmiştir. Ama eksik gediktir, şurasında burasında çarpıklık vardır başka! Şöyle ya da böyle, kendisine söylenebilir. Ama eksik gediktir, şurasında burasında çarpıklık vardır başka! Şöyle ya da böyle, kendisine söylenebilir.

Bunun, yani emekçi halkın hak ve özgürlüklerini, özcesi, şu kısıtlı demokrasiyi cebellezi etmeye yönelik terörün durdurulmasının, faşizme varılmasının önündeki duvar ise tek tir: İşçi sınıfı öncülüğünde tüm demokrasi güçlerinin birliğinin, cepheleşmesinin sağlanması.

Şair Ecevit, Abdî İpecki'nin ötdürülmesinin birinci yıldönümü nedeniyle düzenlenen «Türkiye'de terör» konulu seminerde, İpecki'nin kaatiliğini ve arkasında kandan görünmez olmuş elleri unutarak, bakın ne diyor:

«12 yıldır terör, Türkiye'nin başta gelen ve topluma en çok acı veren olgusu... Fakat terörün, şiddet eylemciliğinin geçince üstüne yürüyen bir edebiyatın ve sanatın varlığından pek söz edilemez Türkiye'de... Bildiğim kadar, Türkiye'de henüz bu olgunun ve mücadelenin romanı da yok, tiyatrosu da yok, sineması da yok, ya da yok denebilecek kadar az...» (\*)

Niçin mi böyle diyor? Çünkü, Ecevit'e göre, «sorunun düğümünü oluşturan yönü», terörün, çok önemli olan «insan psikolojisiyle, insan düşüncesiyle ilgili yönü» burdan, yani sanattan geçiyor!

Sıkı durun! Şu önemli saptama teröre karşı sanat etkinliği için turnusol değeri taşıyor:

«Kavgalarda yan tutan yazın ve sanat vardır ve olacaktır.

Ama bir de kavgayı ayıran, fizik anlamda kavgaya, can alan kavgaya son vermek için uğraşan bir yazın ve sanat gerekmez mi?..

Bu tür yazın ve sanat nasıl yapılır?

Yan tutarak, ayırım gözeterek yapılmaz.

Hele kavgaların içinde yer alarak hiç yapılmaz.»

Buymuş demek Vehbi'nin kerakesi! Hele diyoruz, ilk paragrafı okuduğumuzda: «Olmaz ki, hani sanat terörün yok olmasına güç yetiremediği için sanık sandalyesine oturtulabilir. Hani bir an için bu mümkün diyelim! Ve hani şair de olsa, terörle boğuşmaktan sanatla ilgilenip anti-terörist duygularını güçlendirmeye (!) fırsat da olmadı şu sıra! İyice ama sanat ve edebiyatımızı sunacak da mi tanımlıyor Sayın Ecevit?» Meğer o, yansız anti-terörizm yanlısı imiş!

Bir kere, sorunun özünü insan psikolojisi değildir. Öyle olmadığının en başta değinildi. İnsanlarda şiddet tutkusunun maddi temelle-

ri olur. Hızla mükşüleşmiş olmak, toplumsal dayanaklarını yitirmek, birey ya da bir sınıftan biri olarak yok olma tehlikesini i-lklerinden duymak! Faşist propagandanın etkisinde kalanlardan tutun da, mercacı girişimleri mücadele sanayilere kadar, hepsinin kaynağında, dayanaklarını yitirmenin önünü al-ma, hıncını çikarma tutkusuna vardı! Yani bu psikolojik sorun, doğrudan sosyo-ekonomik nedenlerin bir ürünüdür. Dahası, tekeli sermayenin faşist terör tırmandırmasının nedeni de aynı karın ağrısıdır. Darda, dir...

İkincisi, bu maddi yıkılışı ön alınmadan, hiç değilse bu yıkımı kendi darlığını kaldırmak için küçük mülk sahibi insanların başına saran tekeli sermayenin, tekrardan, kendisinin yol açtığı öç tutkusuna yine kendisi için kullanma oanağını ortadan kaldırma dan faşist saldırıları, bireysel terör tutkusunu etkisizleştirmenin mümkünü yoktur.

Öyleyse, üçüncü olarak günahı sanatın üstüne yık-mak, sorunu üstünden saptırmaktır. Hepsini biter, sanat ondan sonra mı sorun luluğunu yerine getirir? Hayır, hiç de değil!

Dördüncü olarak, Başbakanlığı döneminde Ecevit, ilerici sanat ürünlerinin yaygınlaşmasını ön-nünde neyi salık vermiştir? Kâğıt zammını, anti-demokratik yasa tasarılarını. Yani sanat ve edebiyat can-evinden vurmaya! Ve tiyatroların yasaklanmasına sırt çevirmeyi. Demek sanatın sorumluluğunu yerine getirmesi için kendi döneminde ölenmiştir.

Niye mi? Yan tutuyordu çünkü onlar! Brecht, Nâzım, ötekiler, şimdikiiler, hepsi...

Kültür maddi bir olgudur ve günlük hayatımızda nesnel ilişkiler düzeni içinde kendini gösterir. Toplumsal gerçeklikten ve dolayısıyla yanlılıktan kaçınmaz, onunla birlikteliği vardır. Hem, daha öncelardan beri, faşizm karşısında etkin, örgütlü, yani, nesnel bir tavır almayı «güdümlülük» diye karalıyacaksınız, hem de anti-terörizm yanlısı edebiyat ismarlıyacaksınız! Çünkü: «teşhisi koyabilmek, teşhisi hastaya ben-nimsetmek ve hastanın kendi kendini iyileştirmesine, tedavi etmesine yardımcı olabilmek» böyle sağ lanacaktır!

«Sorumun düğümü» öyle «bilinçaltı karanlıkları» kadar uzakta değildir. Hasta bellidir, teşhisi konulmuştur, çözümü açıktır.

Türkiye Yazarlar Sendikası, faşist saldırıların verdiği boyutlar ve demokratik özgürlüklerin, genel olarak insanın ve özel olarak sanatçının en temel haklarının yok edilmesine, baskılarına karşısında tavrını koymuştur: İşçi sınıfı öncülüğünde ve emekçi halkın saflarına katılarak anti-faşist mücadele-

## SOSYALİST ÜLKELERDEN



## Halkların Dostluğu Üniversitesi 20 yaşında

Şubat ayı başında Moskova'daki Halkların Dostluğu Üniversitesi 20. kuruluş yılını kutladı. Ulusal kurtuluş savaşlarının başarılarının ardından ülkelerin geçmiş sömürden kalan çetin sorunları aşmak eğitime sahip, uzman kadroları gerektiriyor. Asya, Afrika, Latin Amerika'daki gelişmekte olan ülkelere yardım politikası doğrultusunda Sovyetler Birliği bu konuda da yardımcı olmak üzere gelişmekte olan ülkelere uzman yetiştirecek bir üniversitenin kurulmasını kararlaştırdı ve Halkların Dostluğu Üniversitesi 1960'da Moskova'da kuruldu. Üniversite, SSCB Sendikalar Merkez Konseyi, Sovyet Asya-Afrika Dayanışma Komitesi ve Sovyet Dostluk Dernekleri Birliği tarafından desteklendi. 1961'de Üniversite'ye Afrika ulusal kurtuluş hareketinin değerli evladı Patrice Lumumba'nın ismi verildi. Yirmi yıldır Üniversite temel bir bilim ve öğrenim kurumu oldu. Gelişmekte olan ülke-

lerden orta öğrenimi tamamlamış binlerce öğrenci Üniversite'de öğrenim gördü. Bugün 105 ülkeden 6700 öğrenci okuyor. Üniversite'de yedi bölüm bulunuyor. Bir yıl süreyle hazırlık sınıfında Rusça öğrenen öğrenciler daha sonra fizik, matematik, doğal bilimler tarih ve filoloji, ekonomi, hukuk, tarım; mühendislik dallarında öğrenim görüyorlar. Bu öğrenim sırasında gelişmekte olan ülkeler için en gerekli uzmanlar tam anlamıyla eğitilirken, aynı zamanda yurtseverlik ve diğer değerlerle de donatılıyor.

Üniversitede 134 profesörün yanında 623 öğretim görevlisi bulunuyor. 160 tam donatılmış laboratuvarı bulunan Üniversitede milyon aşkın kitapla sahip bir kütüphane de bulunuyor.

Kuruluşunun yirminci yılında Patrice Lumumba, Halkların Dostluğu Üniversitesi barış, kardeşlik, halkların dostluğunu yükseltiyor.